

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 8 stycznia 2021 r.

BADK.DPK.133.189.2020 GK

P10-115/20	Data wpływu petycji 9 listopada 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 5 stycznia 2021 r.

PODATKI

TEMAT

**ZMIANA SPOSOBU OPODATKOWANIA
MAJĄTKU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO ORAZ
DOCHODÓW DUCHOWNYCH**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany prawa podatkowego w celu wprowadzenia opodatkowania majątku należącego do Kościoła Katolickiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz opodatkowania dochodów duchownych posługujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji postuluje wprowadzenie opodatkowania majątku należącego do Kościoła Katolickiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz dochodów duchownych posługujących na terenie Polski, jako podstawę dla wniosku wskazał art. 2, art. 30, art. 32, art. 65, art. 67 i art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Uznał, że obecny stan prawny opisany w petycji jest rażąco sprzeczny z zasadą równości wobec prawa.

Zdaniem autora petycji, z badań opinii publicznej wynika, że większość obywateli uważa brak opodatkowania dochodów duchownych posługujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej za niesprawiedliwe rozwiązanie. Ponadto, uznaje ten brak za sprzeczny z zasadą równości wobec prawa, a w szczególności z obowiązkiem podatkowym. W opinii autora petycji nie jest sprawiedliwe społecznie to, że istnieje sektor życia publicznego, który nie został opodatkowany i nie jest kontrolowany przez instytucje państwowe. Wnoszący petycję szacuje, że dochody Kościoła Katolickiego i duchownych sięgają 2 – 3 mld zł rocznie.

Autor petycji wskazał, że opodatkowanie ziem i majątku należącego do Kościoła Katolickiego na terenie Polski jest konieczne, aby uregulować stosunki między Polską a Stolicą Apostolską, co jest w interesie Rzeczypospolitej Polskiej.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 2 stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Zgodnie z art. 30 przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. W myśl art. 32 wszyscy są równi wobec prawa i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Art. 65 ustawy zasadniczej określa m.in.:

– Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Wyjątki określa ustawa.

– Obowiązek pracy może być nałożony tylko przez ustawę.

Konstytucja w art. 67 stanowi, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.

Zgodnie z art. 84 każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2017 r. poz. 1153) w art. 13 stanowi, że majątek i przychody kościołów i innych związków wyznaniowych podlegają ogólnie obowiązującym przepisom podatkowym, z wyjątkami określonymi w odrębnych ustawach. Osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych są zwolnione od opodatkowania z tytułu przychodów ze swojej działalności niegospodarczej. W tym zakresie osoby te nie mają obowiązku prowadzenia dokumentacji wymaganej przez przepisy podatkowe.

Dochody z działalności gospodarczej osób prawnych kościołów i innych związków wyznaniowych oraz spółek, których udziałowcami są wyłącznie te osoby, są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kultowe, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno-opiekuńczą, punkty katechetyczne, konserwację zabytków oraz na inwestycje sakralne i inwestycje kościelne, których przedmiotem są punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze, jak również remonty tych obiektów.

Dodatkowo osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych są zwolnione z opodatkowania i ze świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski, z nieruchomości lub ich części, stanowiących własność tych osób lub używanych przez nie na cele niemieszkalne, z wyjątkiem części zajmowanej na wykonywanie działalności gospodarczej.

Ponadto z należności celnych przywozowych zwolnione są towary przeznaczone na cele charytatywno-opiekuńcze i oświatowo-wychowawcze oraz towary o charakterze kulturalnym przeznaczone na cele kultu, przywożone dla osób prawnych kościołów i innych związków wyznaniowych, w granicach i na warunkach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającym wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz. Urz. UE L 342 z 10.12.2009, str. 23).

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1347) reguluje kwestie opodatkowania

w art. 55, który stanowi, że majątek i przychody kościelnych osób prawnych podlegają ogólnym przepisom podatkowym z następującymi wyjątkami:

1) przychody ze swojej działalności niegospodarczej,

2) dochody z działalności gospodarczej kościelnych osób prawnych oraz spółek, których udziałowcami są wyłącznie te osoby, są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kultowe, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno-opiekuńczą, punkty katechetyczne, konserwację zabytków oraz na inwestycje sakralne,

3) zwolnienie od opodatkowania i od świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski, od nieruchomości lub ich części, stanowiących własność tych osób lub używanych przez nie na podstawie innego tytułu prawnego na cele niemieszkalne, z wyjątkiem części zajmowanej na wykonywanie działalności gospodarczej.

Należy wskazać, że zwolnienie od opodatkowania podatkiem od nieruchomości oraz od świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski obejmuje nieruchomości lub ich części przeznaczone na cele mieszkalne duchownych i członków zakonu, jeżeli:

a) są one wpisane do rejestru zabytków;

b) służą jako internaty przy szkołach i seminariach duchownych, domy zakonów kontemplacyjnych, domy formacyjne zakonów i domy księży emerytów (sióstr emerytek);

c) znajdują się w budynkach kurii diecezjalnych i biskupich, zakonnych zarządów generalnych i prowincjalnych w Sekretariacie Prymasa Polski i w Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski.

Nabywanie i zbywanie rzeczy i praw majątkowych przez kościelne osoby prawne w drodze czynności prawnych oraz spadkobrania, zapisu i zasiedzenia jest zwolnione od podatku od spadków i darowizn oraz opłaty skarbowej, jeżeli ich przedmiotem są:

a) rzeczy i prawa nieprzeznaczone do działalności gospodarczej;

b) sprowadzane z zagranicy maszyny, urządzenia i materiały poligraficzne oraz papier.

Przepis wskazuje też, że darowizny na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą są wyłączone z podstawy opodatkowania darczyńców podatkiem dochodowym i podatkiem wyrównawczym, jeżeli kościelna osoba prawna przedstawi darczyńcy pokwitowanie odbioru oraz - w okresie dwóch lat od przekazania darowizny - sprawozdanie o przeznaczeniu jej na tę działalność. Do darowizn na inne cele mają zastosowanie ogólne przepisy podatkowe.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ogólna zasada stanowi, że duchowni są zwolnieni z powszechnych zasad rozliczania podatku dochodowego. W praktyce oznacza to, że wobec tej grupy stosowany jest ryczałt,

którego wysokość zależy od liczebności parafian oraz stanowiska księdza.

Obwieszczenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 5 listopada 2020 r. w sprawie stawek karty podatkowej i kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług, z wyjątkiem świadczeń dla ludności, oraz kwartalnych stawek ryczałtu od przychodów proboszczów i wikariuszy, obowiązujących w 2020 r. (M. P. poz. 1083) określa kwartalne stawki ryczałtu od przychodów proboszczów.

W parafiach o liczbie mieszkańców		Wysokość stawek w złotych
powyżej	do	
	1000	458
1000	2000	522
2000	3000	562
3000	4000	616
4000	5000	670
5000	6000	732
6000	7000	797
7000	8000	861
8000	9000	929
9000	10 000	1009
10 000	12 000	1099
12 000	14 000	1191
14 000	16 000	1297
16 000	18 000	1404
18 000	20 000	1520
20 000		1648

Tabela poniższa przedstawia kwartalne stawki ryczałtu wikariuszy.

W parafiach o liczbie mieszkańców		Jeżeli siedziba parafii znajduje się		
powyżej	do	na terenie gminy lub miasta o liczbie mieszkańców do 5000	w mieście o liczbie mieszkańców	
			powyżej 5000 do 50 000	powyżej 50 000
wysokość stawek w złotych				
	1000	137	288	415
1000	3000	415	435	435
3000	5000	435	463	480
5000	8000	445	480	493
8000	10 000	463	504	520
10 000		480	520	531

Należy zauważyć, że duchowni mają możliwość rezygnacji z ryczałtu i zamiast tego mogą rozliczać się na zasadach ogólnych.

Katecheci rozliczają się na podstawie przepisów ogólnych, rozliczenie jest uzależnione od formy zatrudnienia. Ta sytuacja dotyczy też księży poza pełnieniem posługi w parafii.

W omawianym zagadnieniu należy również wskazać instytucję Funduszu Kościelnego, który powołano na podstawie art. 8 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 9, poz. 87 ze zm.) jako forma rekompensaty dla kościołów za przejęte przez państwo nieruchomości ziemskie. Fundusz ten, stosownie do zasady równouprawnienia kościołów i innych związków wyznaniowych wyrażonej w art. 25 ust. 1 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., działa na rzecz kościołów i innych związków wyznaniowych, posiadających uregulowany status prawny w Rzeczypospolitej Polskiej.

Fundusz Kościelny stanowi wyodrębnioną pozycję w części 43 budżetu państwa - wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, w dziale 758 – różne rozliczenia, w rozdziale 75822 – Fundusz Kościelny, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. W ustawie budżetowej na rok 2021 (przekazanej do Senatu – druk senacki 294) zaplanowano kwotę ponad 140.000.000 zł.

Na początku istnienia Funduszu Kościelnego jego głównym celem miało być opłacanie składek zdrowotnych duchownych. Aktualnie z pełnej składki ubezpieczeniowej z Funduszu korzystać mogą zakonnicy i zakonnice z zakonów klauzurowych. Duchowni posługujący w diecezjach płacą 20% wartości składki emerytalnej. Częściowo pokrywają też składkę ubezpieczenia zdrowotnego. Co do zasady składki duchownych nie otrzymujących wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę naliczane są na podstawie minimalnego wynagrodzenia ustawowego.

Ponadto, należy wskazać, że największe kontrowersje budzi instytucja „tacy”. Są to indywidualne datki/ofiary/wpłaty wiernych, które nie podlegają opodatkowaniu. Kościoły muszą jedynie wskazać, że środki finansowe otrzymane z ww. wpłat zostały przeznaczone na cele sprawowania kultu. To samo dotyczy opłat wiernych dokonywanych np. za chrzest, pogrzeb czy też ślub. Również biura pielgrzymkowe funkcjonują częściowo w oparciu o działalność sakralną i są w ten sposób zwolnione z podatku dochodowego.

OPRACOWAŁA

Gabriela Kopania

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz